

دکتر باقری: در صنعت تولید مکمل حرفهای زیادی برای گفتن داریم

۱۴۰۱/۰۹/۳۰ | written by پیمان صفردوست

در گفتوگو با مدیرکل اداره امور فرآوردههای طبیعی، سنتی و مکمل مطرح شد:

بازار 15 هزار میلیاردی مکمل نشانه رضایت مردم از مکملهای غذایی و ورزشی داخلی است

صنعت تولید مکملهای غذایی و رژیمی در کشور با توجه به قدمت 10 ساله آن، یک صنعت نوپا محسوب میشود. اما در همین مدت فعالان این حوزه توانسته‌اند نیازهای داخلی در این بخش را با استفاده از ظرفیت و پتانسیل‌های داخلی تولید کنند به‌طوری که امروز کشور تقریباً از واردات مکمل بی‌نیاز است. ممنوعیت واردات مکملهای خارجی به کشور نیز باعث شده تا فضای مطلوب برای اما جدا از فعالیتهای انجام شده تا امروز و دستاوردهای کنونی در حوزه مکمل، چه افقی را میتوان برای آینده این صنعت در کشور در نظر گرفت؟ آیا باید به تامین نیاز داخلی در این حوزه اکتفا کرد و یا ظرفیت ورود به بازارهای بین‌المللی در آن وجود دارد؟ و پرسش مهم‌تر اینکه آیا از نظر زیرساخت‌های کمی و کیفی، زیرساخت‌های ترسیم چنین افقی برای صنعت مکمل کشور وجود دارد؟ طرح این پرسش‌ها بهانه‌ای شد تا در **مجله خبری غذا و دارو** گفتوگویی را با دکتر فرید باقری، مدیرکل اداره امور فرآوردههای طبیعی، سنتی و مکمل سازمان غذا و دارو انجام دهیم و از وی درباره وضعیت کنونی و اهداف آتی صنعت مکمل در کشور پرسوجو کنیم. با ما در این گفتوگو همراه باشید:

به‌عنوان اولین پرسش، وضعیت تولید فرآوردههای مکمل را در کشور چطور ارزیابی میکنید؟

این پرسش از دو جنبه مواد اولیه و فرآیند ساخت قابل بررسی است. در مورد منابع تامین مواد اولیه باید گفت که منابع ما از همان منابعی است که تولیدکنندگان صاحب‌نام در دنیا از آنها استفاده میکنند و از این جهت اختلافی با تولیدکنندگان بین‌المللی نداریم. در فرآیند ساخت نیز به دلیل اینکه استانداردهای تولید مکمل را بر مبنای دارو در نظر گرفته‌ایم، فرآیند ساخت از بسیاری از کشورها از کیفیت بالاتری برخوردار است و می‌بینیم که بسیاری از تولیدکنندگان مکمل در کشور ما داروسازان معتبر کشور هستند. یعنی همان سخت‌گیری‌هایی که در بحث‌هایی مانند جوام پی، رگولاتوری و کیفیت در مورد تولید دارو در کشور اعمال میشود، در مورد تولید مکمل‌ها نیز اعمال میشود. در صورتی‌که بحث مکمل در بسیاری از کشورها به این شکل نیست و این سخت‌گیری‌ها را ندارد و به جرات میتوان گفت که فرآیند ساخت مکمل‌های داخلی بسیار باکیفیت و نظام‌مند است.

اما عده‌ای از مخاطبان، ریکال شدن برخی از مکمل‌های غذایی و رژیمی از بازار را نشانه‌ای برای کیفیت نامطلوب

تولید این فرآورده‌ها می‌دانند!

اتفاقا برعکس؛ درباره موارد ریکال برخی از این محصولات باید گفت که این موضوع نیز در راستای همین سخت‌گیری‌های کیفیت‌محور نهادهای بالادست است. وقتی در راس امور این صنعت، ارگانی به نام **سازمان غذا و دارو** حضور دارد که می‌تواند مکمل خاصی را ریکال بکند و وقتی سندیکایی وجود دارد که می‌تواند در مورد کیفیت این محصولات هشدار دهد، یعنی نظارت‌ها به صورت مستمر بر این موضوع وجود دارد. درحالی که در بسیاری از کشورهای دنیا فرآیند ساخت و رگولاتوری مکمل به این سختی نیست. ضمن اینکه در مواردی خود شرکت تولیدکننده با توجه به مغایرت کیفیت محصولات خود با شاخص‌های مد نظر، خود به‌صورت داوطلبانه اقدام به ریکال کردن این محصولات کرده است که این موضوع نیز نشان‌دهنده شفافیت در استانداردهای تولید فرآورده‌های مکمل در کشور است.

پس چرا مردم معمولا به مصرف مکمل‌های خارجی تمایل بیشتری دارند؟

در حال حاضر حدود دو سال است که **واردات مکمل** به کشور انجام نمی‌شود و مصرف‌کنندگان مکمل در داخل کشور به‌طور معمول از محصولات داخلی استفاده می‌کنند و بازار 15 هزار میلیارد تومانی در کشور نیز نشان‌دهنده رضایت آنها از این محصولات است. در عین حال موضوع تمایل به مصرف محصولات خارجی تنها در مورد مردم و مصرف‌کنندگان صدق نمی‌کند و این رویکرد در میان قشر پزشکان ما نیز دیده می‌شود. شاید مهم‌ترین دلیل این موضوع این است که ما در این زمینه توضیحات لازم و کافی در مورد محصولات خود به مخاطبان ارائه نمی‌دهیم. اگر مصرف‌کنندگان از پروسه سخت‌گیرانه نظارت بر تولید مکمل‌ها در کشور آگاهی داشته باشند و بدانند که نظارت بر تولید این محصولات بر مبنای استاندارد نظارت‌های دارویی انجام می‌شود، حتما از محصولات مکمل داخلی استقبال می‌کنند.

به موضوع صادرات اشاره کردید؛ در زمینه صادرات محصولات مکمل چه اقدامات موثری صورت گرفته است؟

حقیقت این است که کیفیت فرآورده‌های کشور ما حرف‌های زیادی برای گفتن دارد و شاهد آن نیز صادراتی است که در مورد این محصولات اتفاق می‌افتد. هرکدام از مکمل‌سازان ما صادرات را به‌عنوان هدف‌گذاری خود انتخاب کرده‌اند، توانسته‌اند به نتیجه برسند. بر اساس گزارش‌های رسمی در طول سال گذشته (سال 1400) تعداد کالای صادر شده ما در حوزه مکمل 54 میلیون بوده که مبلغ ارزی آن 7.2 میلیون یورو بوده است. این عدد می‌تواند تا 10 برابر نیز افزایش داشته باشد و این به شرطی است که تولیدکنندگان ما صادرات را جزو اهداف خود در نظر بگیرند و به این موضوع اشراف داشته باشند که در هر حال صادرات فرهنگ و روش‌های خود را می‌طلبد. در این زمینه ترغیب تولیدکنندگان برای صادرات این فرآورده‌ها جزو برنامه‌های ما است که در این راستا از سندیکا و شرکت‌های تولیدکننده نیز کمک خواهیم گرفت.

در حال حاضر گزینه‌های هدف فرآورده‌های مکمل ما کدام کشورها هستند؟

تا امروز فرآورده‌های مکمل ساخت کشور ما به کشورهای افغانستان، عراق، ونزوئلا،

کشورهای آسیای میانه و برخی از کشورهای جنوب شرق آسیا صادرات داشته‌ایم که تا امروز خریداران از کیفیت این محصولات رضایت داشته‌اند. البته اهداف صادراتی ما باید فراتر از این میزان باشد تا بتوانیم از پتانسیل‌های داخلی به شکل مطلوب استفاده کنیم. همان‌طور که پیش‌تر نیز اشاره شد، ظرفیت‌های موجود برای تولید فرآورده‌های مکمل در کشور ما چه از نظر نهاده‌های تولید و چه از نظر تکنولوژی و نظارت‌های تولید، همپای شرکت‌های تولیدکننده بین‌المللی است و ما باید از این امکان نهایت بهره را ببریم.

آیا توجه به صادرات می‌تواند کمکی در جهت ارتقای محصولات مکمل تولید داخل انجام دهد؟

بدون شک؛ علاوه بر توسعه اقتصادی و سودآوری ارزی حاصل از صادرات، توجه به این موضوع موجب می‌شود که هم بازار این فرآورده‌ها در کشور گسترده‌تر شود و هم بر کیفیت محصولات افزوده شود. حضور در بازارهای بین‌المللی نگاه تولیدکنندگان را نیز به این مقوله همگام با رویکردهای جهانی می‌کند که دستیابی به آن برای صنعت مکمل بسیار مفید خواهد بود.

در راستای تسهیل‌گری و حمایت از صنعت مکمل در حوزه مدیریت شما در سازمان غذا و دارو چه اقداماتی انجام گرفته است؟

بروکراسی صادرات در حوزه مکمل در کشور با زحماتی که از دوره‌های گذشته در سازمان غذا و دارو کشیده شده تقریباً به صفر رسیده است و مراحل اداری آن در کمتر از 24 ساعت قابل انجام است و سعی می‌کنیم تسهیل و تسریع این فرآیند را با طرف‌های خارجی نیز مد نظر داشته باشیم تا صادرات فرآورده‌های مکمل با سرعت هرچه بیشتر انجام شود. البته با توجه به تفاوت‌های تولید در حوزه صادرات و لزوم به‌کارگیری نمایندگان صادراتی آشنا با فرهنگ مقصد صادراتی، نیاز به فرهنگسازی در این زمینه وجود دارد. بنابراین ما در این رویکرد همراه و در کنار تولیدکنندگان این فرآورده‌ها هستیم.

نهایت تلاش ما در این حوزه این بوده که از بروکراسی‌های زائد موجود در این عرصه کم کنیم و تلاش می‌کنیم که به‌جای دخالت در روند تولید، نقش رگولاتوری و نظارتی خود را به شکل مطلوب انجام دهیم. ما سعی کرده‌ایم که دچار فرآیندهای روزمره در این حوزه نشویم و در بخش‌های مختلف چابک‌تر عمل کنیم. سامانه‌ها برای تسهیل روند تولید، چابک‌سازی شده‌اند و پرسنل، ساختار اداری و نوع تعامل با بخش تولید را تقویت کرده‌ایم. درعین‌حال در این مدت نظارت‌های سازمان بر روند تولید تا عرضه این محصولات بسیار بیشتر و به‌شدت کیفی‌تر شده است. ما درها را برای تعامل بیشتر با تولیدکنندگان باز کرده‌ایم و باور داریم که می‌توانیم از فعالان این حوزه نکات ارزشمند فراوانی را بیاموزیم.

با توجه به انتخابات سندیکای تولیدکنندگان مکمل‌های رژیمی غذایی ایران، تعامل سندیکا و سازمان را چگونه ارزیابی می‌کنید؟

تشکلهای واسطی بین سازمان‌های رگولاتور و صنعت هستند و در این زمینه نقش تاثیرگذار و بسزایی دارند. تشکلی مثل سندیکای تولیدکنندگان مکمل‌های رژیمی غذایی ایران در این زمینه می‌تواند انتقال‌دهنده نیازهای ما به صنعت باشد و در مقابل مشکلات صنعت را به ما منقل کند. شکل دادن این دیالوگ بین صنعت و سازمان مهم‌ترین کاری است که می‌توان انجام آن را از سندیکا انتظار داشت. درعین‌حال ما می‌توانیم از نظرات و مشاوره‌های کارشناسی در این سندیکا بهره ببریم که تا امروز نیز این ارتباط به خوبی شکل گرفته است و امیدوارم استمرار این روند بتواند صنعت مکملی باکیفیت و مبتنی بر صادرات را شکل دهد. سندیکای تولیدکنندگان مکمل‌های رژیمی غذایی ایران با اشراف بر فعالیت شرکت‌های تولید در این سال‌ها توانسته رابط خوبی میان صنعت مکمل و نهادهای سیاست‌گذار در این حوزه باشد و تعامل قابل قبولی را در این حوزه برقرار کند. //

